

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ**

**ΕΓΚΥΚΛΙΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2023-2024**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ), αναγνωρίζοντας το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία για πλήρη ένταξή του στην κοινωνία και βάσει της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και των περί συναφών θεμάτων (Κυρωτικό) Νόμο του 2011, (Ν. 8(11)/2011) από την Κυπριακή Δημοκρατία, θέτει ως πρωταρχική επιδίωξη και υποχρέωση του σχολείου την παροχή ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση για όλα τα παιδιά. Για τον λόγο αυτό, είναι απαραίτητη η ορθή λειτουργία των Προγραμμάτων της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΑΕ).

Τα Προγράμματα ΕΑΕ είναι τα ακόλουθα:

- Μαθησιακών Δυσκολιών
- Ειδικής Μονάδας
- Στήριξης παιδιών με προβλήματα Όρασης
- Στήριξης παιδιών με απώλεια Ακοής
- Κατ' οίκον Εκπαίδευσης

Η ορθή λειτουργία των Προγραμμάτων ΕΑΕ αποτελεί ευθύνη της Διεύθυνσης του σχολείου και για την επιτυχή τους εφαρμογή θεωρείται απαραίτητη η εμπλοκή ολόκληρης της σχολικής μονάδας. Για τον λόγο αυτό, καθίσταται επιτακτική η ανάγκη ανάπτυξης στενής συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών διδασκόντων/ουσών στα Προγράμματα Ειδικής Αγωγής, των Βοηθών Διευθυντών/τριών (Β.Δ.), υπεύθυνων των Προγραμμάτων ΕΑΕ, των καθηγητών/τριών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (ΣΕΑ), των καθηγητών/τριών, διδασκόντων/ουσών στη γενική τάξη των παιδιών που μετέχουν στα συγκεκριμένα Προγράμματα και των Συνδεδειγμένων Λειτουργών των Σχολείων.

Στην περίπτωση που προκύψει οποιαδήποτε δυσκολία στην εφαρμογή των Προγραμμάτων ΕΑΕ, ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να απευθύνεται άμεσα στον/στην Υπεύθυνο/η Β.Δ. για την Ειδική Αγωγή και τον/την καθηγητή/τρια ΣΕΑ, οι οποίοι με τη σειρά τους θα ενημερώνουν τον/τη Συνδεδειγμένο/ή Λειτουργό του σχολείου και τον/την Εκπαιδευτικό Ψυχολόγο. Όπου κρίνεται αναγκαίο, θα ενημερώνεται και το Συντονιστικό Γραφείο Ειδικής Αγωγής στο ΥΠΑΝ.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

1. Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των μαθητών/τριών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ)

Το σχολείο έχει να διαδραματίσει πολύ σημαντικό ρόλο στην κατανόηση του όρου «αναπηρία» από τους/τις μαθητές/μαθήτριες και την ανάπτυξη αντιρατσιστικής συνείδησης. Αυτό θα επιτευχθεί μέσα από σειρά δράσεων που θα έχουν ως στόχο:

- να καλλιεργούν την αποδοχή των δικαιωμάτων των ΑΜΕΑ
- να καταπολεμούν στερεότυπα, προκαταλήψεις και επιβλαβείς πρακτικές που αφορούν στα ΑΜΕΑ
- να προάγουν τον σεβασμό για τη διαφορετικότητα των ΑΜΕΑ
- να προάγουν την αναγνώριση των δεξιοτήτων, ικανοτήτων και προσόντων των ΑΜΕΑ και τη συνεισφορά τους στην κοινωνία
- να διασφαλίζουν την προσβασιμότητα των ΑΜΕΑ στο σχολείο και στην ευρύτερη κοινωνία.

Σχετική είναι η εγκύκλιος με θέμα «Ενημέρωση και Ευαισθητοποίηση των μαθητών/τριών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία» <http://enimerosi.moec.gov.cy/archeia/1/ypp1988a>

2. Ορισμός Υπεύθυνου/ης Βοηθού Διευθυντή/τριας για τα Προγράμματα ΕΑΕ

Ο/Η Διευθυντής/τρια του σχολείου ορίζει από την αρχή της σχολικής χρονιάς έναν/μία Βοηθό Διευθυντή/τρια ως Υπεύθυνο/νη για τα Προγράμματα ΕΑΕ, λαμβάνοντας υπόψη ότι υπάρχει αυξημένος φόρτος εργασίας στη θέση αυτή, έτσι θα πρέπει οι υπόλοιπες ευθύνες και καθήκοντα των Β.Δ να καταμερίζονται αναλόγως.

3. Κριτήρια επιλογής εκπαιδευτικών που διδάσκουν σε Προγράμματα ΕΑΕ

Η επιλογή των διδασκόντων/ουσών στα Προγράμματα Στήριξης και Ειδικών Μονάδων γίνεται από τη Διεύθυνση του σχολείου σε συνεργασία με τον/τη Συνδετικό/ή Λειτουργό στη βάση των πιο κάτω αυστηρών κριτηρίων:

- α) εξειδίκευση σε θέματα Ειδικής Αγωγής (Κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου ή 2ου Πτυχίου στην Ειδική Αγωγή, Μετεκπαίδευση/ Σεμιναριακή Επιμόρφωση)

- β) παιδαγωγική φιλοσοφία και πεποίθηση ότι όλα τα παιδιά έχουν δικαίωμα στη μάθηση μέσα στο γενικό σχολείο και ότι η παιδεία αντισταθμίζει κοινωνικές ανισότητες και περιβαλλοντικές ανεπάρκειες
- γ) σχεσιακή, συναισθηματική και εμπυχωτική ικανότητα
- δ) εμπειρία, ευελιξία και αποτελεσματικότητα στη διδασκαλία των μαθημάτων ΕΑΕ.

Τονίζεται ότι τα μαθήματα Στήριξης της κάθε ομάδας μαθητών/τριών, τα εξατομικευμένα προγράμματα στήριξης, όπως και τα μαθήματα των Ειδικών Μονάδων, αναλαμβάνει ένας/μία μόνο καθηγητής/τρια ανά ειδικότητα και οι περίοδοι **ΔΕΝ** μοιράζονται ανάμεσα σε δύο ή περισσότερους εκπαιδευτικούς.

Νοείται πως **οι εκπαιδευτικοί που αναλαμβάνουν το Πρόγραμμα Στήριξης είναι και οι διδάσκοντες/ουσες του αντίστοιχου μαθήματος στο τμήμα του/της μαθητή/τριας**. Σε περίπτωση που αυτό είναι αδύνατο να εφαρμοστεί, ζητείται η σχετική έγκριση από την Προϊσταμένη Ειδικής Αγωγής, η οποία ενημερώνεται για τους λόγους που ζητείται αυτή η διαφοροποίηση. Στις ειδικές αυτές περιπτώσεις, ο/η εκπαιδευτικός του Προγράμματος Στήριξης συντονίζεται και συνεργάζεται με τον/την εκπαιδευτικό του τμήματος και οι δύο συμμετέχουν στις συνεδρίες των Παιδαγωγικών Ομάδων του τμήματος του παιδιού και στις πολυθεματικές συναντήσεις που πραγματοποιούνται ανά διαστήματα. Οι δύο εκπαιδευτικοί συναποφασίζουν για την αξιολόγηση του παιδιού.

4. Ευθύνη Εφαρμογής Προγραμμάτων ΕΑΕ

Η πλήρης εφαρμογή του καθορισμένου προγράμματος των ωρών Στήριξης αποτελεί ευθύνη των Διευθυντών/τριών και υπόκειται σε επιθεώρηση από τους/τις Επιθεωρητές/τριες, όπως άλλωστε συμβαίνει και σε όλα τα άλλα μαθήματα. **Οι ώρες Στήριξης αποτελούν διδακτικές περιόδους και ως τέτοιες πρέπει να εκλαμβάνονται**. Σε περιπτώσεις διαγωνισμάτων, θα πρέπει να γίνονται οι ανάλογες αλλαγές στο ωρολόγιο πρόγραμμα ή/και διευθετήσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων καθηγητών/τριών. Εάν κριθεί αναγκαία (καλό είναι να αποφεύγεται) η αλλαγή περιόδου Στήριξης, θα πρέπει:

- να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη το μάθημα από το οποίο θα αποσυρθεί ο/η μαθητής/τρια τη συγκεκριμένη περίοδο
- να ενημερώνεται ο/η καθηγητής/τρια του τμήματος για την αλλαγή και, συνεπώς, για την απουσία του/της μαθητή/τριας από το μάθημά του/της

- να ενημερώνεται ο/η μαθητής/τρια για την ενότητα που έχει παραδοθεί στην τάξη κατά την απουσία του/της, το εκπαιδευτικό υλικό που έχει δοθεί και την κατ' οίκον εργασία που έχει ανατεθεί.

Τα μαθήματα ΕΑΕ αρχίζουν και τερματίζονται την ίδια περίοδο με τα υπόλοιπα μαθήματα. Οποιαδήποτε αλλαγή ή καθυστέρηση στην έναρξη των προγραμμάτων στήριξης πρέπει να κοινοποιείται στο ΥΠΑΝ. Σε περίπτωση κατά την οποία ο/η μαθητής/μαθήτρια απουσιάζει συστηματικά από το σχολείο ή αρνείται να παρακολουθήσει το πρόγραμμα του σχολείου, ο Β.Δ. Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης οφείλει να ενημερώσει άμεσα, με γραπτή ειδοποίηση τους γονείς/κηδεμόνες και τον/τη Συνδεδειγμένο/ή Λειτουργό του σχολείου, ούτως ώστε να προωθηθεί προς την ΕΕΕΑΕ αίτημα τερματισμού της στήριξης.

Για τις απουσίες των μαθητών/τριών Ειδικής Αγωγής ισχύουν οι «Κανονισμοί Λειτουργίας των Δημόσιων Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης του 2017».

5. Καταρτισμός Ωρολογίου Προγράμματος για τα προγράμματα Ειδικής Αγωγής

Για τα παιδιά που λαμβάνουν Στήριξη ή που φοιτούν στις Ειδικές Μονάδες και στα προγράμματα στήριξης καταρτίζεται ειδικό ωρολόγιο εβδομαδιαίο πρόγραμμα, το οποίο περιλαμβάνει το ονοματεπώνυμο του/της μαθητή/τριας, το τμήμα, την ομάδα, τα μαθήματα Στήριξης, τις περιόδους και το ονοματεπώνυμο του/της διδάσκοντος/ουσας καθηγητή/τριας. Το ωρολόγιο πρόγραμμα, μαζί με τις διευκολύνσεις/απαλλαγές των μαθητών/τριών, δίνεται από τον/την Υπεύθυνο/η Β.Δ. ΕΑΕ στους εμπλεκόμενους εκπαιδευτικούς.

6. Εξειδικευμένος Ατομικός Εξοπλισμός για παιδιά με Ειδικές Ανάγκες

Αναφορικά με τον εξειδικευμένο ατομικό εξοπλισμό μαθητών/τριών με ειδικές ανάγκες, π.χ. ειδικά καθίσματα, περπατούρες, ειδικά θρανία, αναλόγια, τεχνολογικός εξοπλισμός, μπορείτε να ενημερωθείτε από τη σχετική εγκύκλιο <http://enimerosi.moec.gov.cy/ypp15740>.

Για οποιεσδήποτε διευκρινίσεις ή απορίες σχετικά με την παρούσα εγκύκλιο, παρακαλούμε όπως επικοινωνείτε με τον/την υπεύθυνο/η Συνδεδειγμένο/ή Λειτουργό του Σχολείου σας ή τους Λειτουργούς του Γραφείου Ειδικής Αγωγής Μέσης Εκπαίδευσης (τηλ. 22800632, 22809521).

Για απορίες σχετικά με το Πρόγραμμα Ένταξης Παιδιών με Απώλεια Ακοής με τις Συνδεδειγμένες Λειτουργούς Ακοής (τηλ. 25820823/22305422).

Για διάφορα έντυπα και άλλες εγκυκλίους που αφορούν στην Ειδική Αγωγή, μπορείτε να ανατρέχετε στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΝ στην πιο κάτω ηλεκτρονική διεύθυνση:

http://www.moec.gov.cy/eidiki_ekpaidefsi/index.html .

Για τα επιμέρους θέματα της εγκυκλίου, παρακαλώ δείτε τα παραρτήματα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα Α: Διαδικασία Αξιολόγησης μαθητών/τριών Ειδικής Αγωγής

Παράρτημα Β: Οργάνωση Προγραμμάτων ΕΑΕ

Παράρτημα Γ: Παροχή στηρίξεων και απαλλαγών στους/στις μαθητές/τριες της Ειδικής Αγωγής

Παράρτημα Δ: Διαδικασία παραχώρησης ειδικών διευκολύνσεων

Παράρτημα Ε: Καθήκοντα εμπλεκομένων στα Προγράμματα Ειδικής Αγωγής

Παράρτημα Στ: Κατ' οίκον Εκπαίδευση

Παράρτημα Ζ: Έντυπα